

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

[www.philosophical-research.org](http://www.philosophical-research.org)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2019-2020

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΓ' ΚΥΚΛΟΣ

*Συνάντηση 7η*

*Πέμπτη, 16 Ιανουαρίου*

\*\*\*

*Προαναγγελίες*

*I***ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ***Συγκριτικές Διαχρονικές  
Μεταφιλοσοφικές Έρευνες  
στην Ανθρώπινη Μοίρα**Μέρος I**Γενική Μορφολογία της Ύπαρξης*

Στο τελευταίο σεμινάριο του πρώτου μέρους των φετινών μεταφιλοσοφικών αναζητήσεών μας, έτσι όπως τις ορίσαμε για μια Εποχή Μεταβολών, τελειώνουμε την προκαταρκτική μελέτη μας για τις γενικές δομές της ανθρώπινης ύπαρξης, συνοψίζοντας ότι έχουμε κερδίσει μέχρι τώρα.

Ο άνθρωπος βιώνει την ύπαρξη ως θαύμα, το θαύμα του όντος έναντι του μηδενός. Το θαύμα της ύπαρξης είναι η ιερότητα του όντος. Εκεί που οι δυναμικές γραμμές πυκνώνουν στο πεδίο της πραγματικότητας, το ιερό γίνεται άγιο, δεόμεστη παρουσία. Το άγιο εκφράζεται αρχικά ως Totem (συμπύκνωση συγκεκριμένης δύναμης, από αυτές που διήκουν δια του κόσμου και τον υφαίνουν) – και ως Taboo - , μετά ως Σύμβολο, μετά ως θεότητα, κατά προβαίνουσα συγκεκριμενοποίηση και μορφοποίηση.

Ο άνθρωπος, όπως όλα τα μερικά όντα, είναι μέρος του ενιαίου «Κόσμου». Η ουσία του συνίσταται όμως στο ότι είναι ανοικτός στην ιερότητα του όντος εν γένει. Είναι το ον που θαυμάζει. Ορέγεται να μετέχει στις διάφορες δυνάμεις του σύμπαντος, στο Παν. Η έκ-στασή του από τον εαυτό του προς πάντα τα σημαντικά αποτελεί το προοίμιο της ταύτισης προς το Απόλυτο.

Η υπαρξιακή ταύτιση επιτυγχάνεται δια της οντολογικής μίμησης: γίνεσαι όμοιος προς αυτό με το οποίο θέλεις να ταυτιστείς. Η αρχή της Μίμησης είναι απόρροια της μεγάλης αρχής της Ομοιότητας. Το όμοιο γνωρίζει το όμοιο, το όμοιο δρα θετικά στο όμοιο, το όμοιο φιλιώνει με το όμοιο. Σε αυτό το βίωμα οικοδομείται η λαχτάρα ταύτισης με το θείο. Να γίνουμε εικόνα του. Ο Κούρος είναι το ίνδαλμα του Απόλλωνα. Για αυτό τίθεται και ως ταφικό μνημείο: επιζητείται η Απολλώνια αιωνιότητα, το «τέλος» του κάλλους. «Είμαι εσύ» λέει το άγαλμα, και ο θεός αγάλλεται με την μορφή της τελειότητας, και ευμενώς δέχεται το θνητό στην αιωνιότητά του.

Είμαστε το κάτοπτρο για να απεικονισθεί ο Κόσμος και το Απόλυτο, η φανέρωση και το κρύφιο, το Φαίνεσθαι του Είναί και το Είναί καθ' εαυτό, η απο-κάλυψη του Θεού και ο Θεός. Το θείο θέλει να δει τον

εαυτό του στο κάτοπτρο, και αλοίμονο αν δεν εκτελέσουμε την θέλησή του. Είμαστε καταδικασμένοι στην λαχτάρα της τελειότητας, εκφράζοντας με μεταμοντέρνα, δηλαδή μεταβατική, ορολογία την κλασσική προφάνεια: κάθε ον επιζητεί το «τέλος» της ουσίας του. Δηλαδή να επιδείξει το θαύμα της ύπαρξής του στο θαύμα του θαύματος, στην τελειότητα της ύπαρξης.

Όντας κάτι απόλυτα συγκεκριμένο ο άνθρωπος είναι ταυτόχρονα ανοιχτός στο όν γενικά, στην ιερότητά του και στο θείο. Είναι το Κάτοπτρο. Το γυάλισμα του υπαρξιακού μας κατόπτρου είναι η τελείωση της ύπαρξής μας. Το κάλλος του σώματος και η σοφία του νου, το άνθος της νεότητας στην «ώρα» της ακμής της και ο τέλειος καρπός της γνώσης στην ωριμότητα της ηλικίας, η ομορφιά και η αλήθεια, - ιδού ο τέλειος καθρέφτης στον οποίο απεικονίζεται απαραμόρφωτα το ον, ο κόσμος και ο θεός. Εδώ βρίσκει επιτέλους το πλέριο νόημα του το αρχέτυπο των Διοσκούρων, ενός θείου, του ετέρου θνητού, μιάς όμως μοίρας τελειότητας.

*ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος· ἐκ μιᾶς δὲ πνέομεν  
ματρὸς ἀμφοτέροι· διείργει δὲ πᾶσα κεκριμένα  
δύναμις, ὡς τὸ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰεὶ ἔδος  
μένει οὐρανός. ἀλλὰ τι προσφέρομεν ἔμπαν ἢ μέγαν  
νόον ἥτοι φύσιν ἀθανάτοις,  
καίπερ ἐφαμερίαν οὐκ εἰδότες οὐδὲ μετὰ νύκτας  
ἄμμε Πότμος  
ἄντιν' ἔγραψε δαμεῖν ποτὶ στάθμαν.*

Πίνδαρος, Νεμεονίκαι, VI, 1-8

\*\*\*

Γνωσιολογικά συν-είδηση είναι η παρακολουθούσα την γνώση επίγνωση της γνώσης. Ηθικά συνείδηση είναι η αρχή του δέοντος, η παρακολουθούσα την πράξη επίγνωση της αξίας της. **Οντολογικά όμως συνείδηση είναι η συναίσθηση ατέλειας, υπαρξιακά το συναίσθημα ενοχής, κατ' αμφότερα βίωμα ανολοκλήρωτου και αίσθημα αποτυχίας.**

Στην αλήθεια, νόηση και νοούμενο ταυτίζονται, αφού νόημα και ον ταυτίζονται. *Ταυτόν γαρ εστί νοείν τε και είναι.* Αίρεται τότε η συνείδηση. Συνείδηση είναι η θολούρα του κατόπτρου, η επίγνωση του αταύτιστου της σύλληψης προς το ον, η δυνατότητα του ψεύδους. Το Υποκειμενικό είναι το στίγμα της αποτυχίας, ο πόνος της ψυχής για την αδυναμία της. Αντίστοιχα στην ορθή πράξη, αξία και δράση ταυτίζονται, το ενεργούμενο αξίζει και αυτό που αξίζει συντελείται. Η χαρά της ταύτισης εκμηδενίζει την ηθική συνείδηση. Αντίθετα αυτή θεριεύει όταν υπάρχει δυσαρμονία μεταξύ ιδέας και πραγματικότητας, αξίας και γεγονότος. Η αίσθηση της απόκλισης από την οντολογική νόρμα την γιγαντώνει. Στην άξια πράξη αντίθετα εξαφανίζεται μέσα στην χαρά της αιωνιότητας.

Κάλλος, αλήθεια και αξία συμπίπτουν απόλυτα. Δεν υπάρχει άσχημη αλήθεια ούτε ανήθικη ομορφιά ούτε ψεύτικη αξία.

Τελειοποιώντας το αισθητό σώμα της νεότητας προς το «τέλος» του ιδεατού κάλλους της αιωνιότητας, φανέρωση του ύψιστου, καλλιεργείς τον καρπό αυτού του κοσμικού ανθού, τον ακλινή άξονα

της αξίας και τον αλάθητο κανόνα της αληθείας, το ήθος του νου στην ωριμότητα.

Να το Δωρικό ιδεώδες που μορφοποίησε τον κλασσικό Ελληνισμό.

\*\*\*

Θα επεξεργαστούμε το θέμα στην επόμενη συνάντησή μας αυτήν την Πέμπτη. Τίτλος της ομιλίας μου ο προγραμματικός:

*Η Αρχή της Μίμησης και το Μαγικό Κάτοπτρο:*

*Συνείδηση και η Ταυτότητα*

*Οντολογίας, Γνωσιολογίας και Αξιολογίας.*

\*\*\*

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 16 Ιανουαρίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης (2<sup>ος</sup> όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

\*\*\*

## II

Προαναγγέλλω μια ειδική εκδήλωση των Συναντήσεων Πατρών στο πλαίσιο των συζητήσεών μας πάνω στην σχέση κλασσικού Ελληνισμού και Ορθοδοξίας.

Επίσης μια ιδιαίτερη τριλογία θα πραγματοποιηθεί στην επόμενη Σπαρτιατική Συνάντηση, ξεκινώντας εκείνη την Παρασκευή με την προγραμματισμένη θεματολογία.